

И. КАТАРЦИЕВ

ПОГЛЕДИТЕ НА ВМРО (Обединета) за ослободување на Македонија одразени во резолуцијата на Првата конференција 1929 година*)

На покојната советска историчарка, голем пријател на македонскиот народ Ирина Сенкевич.

I

ВМРО (Обединета) по своето формирање, октомври 1925 година, со амбиција да биде единствена организација која се базира врз традициите на старата (Гоцева) ВМОРО и го продолжува нејзиниот континуитет во новите општествени и политички услови создадени на Балканот и Европа по Првата светска војна, првата своја редовна конференција ја одржала дури во август 1929 година во Берлин.¹⁾ Сам по себе овој факт е многу индикативен. Тој е од значење како за развојот на Обединетата во изминатите четири години, така и во целина, за положбата и развојот на македонското национално-револуционерно движење.

Иако во нашата историографија не е многу пишувано а според тоа не е доволно познат организациониот развој на Обединетата, патиштата низ кои минувала за мобилизирање на револуционерните сили на македонскиот народ околу својата платформа, фактот дека поминале толку години од одржувањето на основачкиот состанок до Првата општа конференција говори дека нејзиниот развој, зацврстувањето и афирмирањето биле изложени на повеќе тешкотии што без сомневање се одразувало и на процесот на нејзиното физиомирање.

¹⁾ Оваа резолуција е објавена како посебна брошура на бугарски јазик. Ние ја даваме во превод на македонски јазик. Насловот на корицата во превод гласи: Внатрешна македонска револуционерна организација (Обединета).

Резолуција по меѓународната и внатрешната положба на Македонија и претстојните задачи на ВМРО (Обединета).

Земана на Првата општа редовна конференција 1929 год. Резолуцијата се чува во библиотеката Ленин во Москва. Сиг. 32-2217.

Впрочем, тоа е сосем ефатливо. Во условите на раслојувањето и политичкото диференцирање во македонското национално-револуционерно движење, во условите на прилагодувањето на создадените политички услови на поделена Македонија и барањето патишта за натамошно продолжување на национал-револуционерната борба, струењата сред масите биле силно изразени. Идејните ориентации се движеле од крајната левица до крајната десница.

Навистина, евидентно било однесувањето на масите. Меѓутоа, само по себе тој факт и не значел дека биле создадени услови за формирање на една снажна организација која би ги опфатила широките маси со исклучиво лева ориентација. Процесот на преориентацијата на масите во идеен и психолошки поглед бил тежок и требало многу време и напори тој и организационо да се обликува. Постојните политички сили во македонско-револуционерното движење во емиграција, откинати од својата матица, од својата средина, загрижени за својата физичка и политичка егзистенција сè повеќе станувале подложени на влијанијата, опортунизмот и компромисите. Сето тоа дури и независно од условувачкиот фактор на силите на државните власти на земјата помеѓу кои била поделена Македонија, се одразувало врз стабилноста на разните македонски организации, основувани главно од македонската емиграција и кои сите без исклучок — и објективно биле принудени на тоа — снажно ги нагласувале старите организациони форми и политичката платформа на македонската револуционерна организација.

Тие процеси ги доживувала и самата ВМРО (Обединета). Како што е познато Обединетата била конституирана од разни леви групи во македонското национално-револуционерно движење кои организационо пред тоа припаѓале кон Времената комисија, Федералистите, Емигрантскиот комунистички сојуз и др. Меѓутоа, амалгамирањето на овие групи не било лесно и без потреси. Федералистите на чело со Г. Занков, кои имале место во ЦК, сè повеќе се лизгале во десно, декларирајќи се како национална, но антикласна група. Постепено, оваа група, односно дел од неа, бидејќи и самата не била хомогена, сè повеќе испаѓала во служба на големосрпската политика од која ја обезбедувала својата егзистенција. Нормално тоа довело до разидување и расцеп што било обележено со формално исклучување на Г. Занков од ЦК на ВМРО (Обединета).

По сите потреси што ги доживувала Обединетата од основачкиот состанок до 1929 година и по релативниот успех во ширењето на организацијата, особено во Вардарскиот и Пиринскиот дел на Македонија, и по префрлувањето на ЦК од Виена во Берлин во текот на август 1929 година, во последниот град била свикана „Првата општа редовна конференција“ на ВМРО (Обединета).

Како била свикана конференцијата, колку души присуствувале, откаде, кои и колку дни работеле нема податоци. Биџин и Јуруков тврдат дека „Основниот реферат на конференцијата го изнесол Владимир Поптомов“.²⁾ Во рефератот се третираше ропската положба на македонскиот народ во трите дела на Македонија. Понатаму, тој ја истакнувал дејноста што ја развивала ВМРО (О) и ги визирал новите задачи. Освен тоа, Конференцијата ја поздравил и Г. Димитров кој дал драгоцените напатствија на македонските револуционери“.³⁾

Од своја страна Крсто Тричков⁴⁾ тврди дека Владимир Поптомов ја изработил и резолуцијата на оваа конференција, меѓутоа ова не е јасно, бидејќи конференцијата донела повеќе резолуции.

На оваа конференција бил направен преглед на активноста на Обединетата. Бил зафатен широк спектар на проблеми кои се однесувале до развојот на македонското национално-револуционерно движење, натамошниот развој на Организацијата, изградувањето на единствен револуционерен фронт на прогресивните сили во Македонија, на Балканот и во Европа. Резултатот од Конференцијата, колку што е досега познато, се изразил во три резолуции: 1) Резолуција по меѓународната и внатрешната положба на Македонија и претстојните задачи на ВМРО (Обединета); 2) Резолуција по отчетот на ВМРО (Обединета); и 3) Резолуција по организационите задачи на ВМРО (Обединета).⁵⁾

Иако сè уште не се познати сите материјали од оваа Конференција, па според тоа и претставата за начинот на третирањето на актуелните проблеми од македонското национално-револуционерно движење и воопшто на проблемите сврзани со револуционерните задачи на прогресивните сили што произлегувале од тогаш важечката стратегија и тактика на Коминтерна е неполна, резолуцијата што ја објавуваме благодарение на својата опширност дава доволно информации за ова што е речено. Доволно е да се погледне нејзината поделба на осум дела: 1. Меѓународната положба на македонското прашање; 2. Улогата на разните фактори на Балканот и специјално нивната улога по македонското прашање; 3. Опасноста од војна на Балканот; 4. Положбата на балканските земји меѓу кои е поделена Македонија; 5. Положбата во Македонија; 6. Непријателите на македонската револуционерна борба; 7. Туѓите агенти во македонското ослободително движење;

²⁾ Георги Биџин, Мирчо Јуруков, Владимир Поптомов, Софија 1967, стр. 39.

³⁾ Исто.

⁴⁾ Крсто Тричков, Делото на Гоце Делчев ќе триумфира. Пириинско Дело 30. IV. 1953 год.

⁵⁾ Од трите споменати резолуции нам ни е позната оваа што ја објавуваме овде. Втората е забележана во списокот на литературата што ја препорачува ЦК на Обединетата за читање, а од третата е објавен краток извод во Македонско Дело, год. V, бр. 102 од 25. XI. 1929 год. стр. 2.

8. Престојните задачи на ВМРО (Об), па да се види ширината во третманот на прашањата. Без секое сомневање зафатени се сите релевантни прашања за македонското национално-револуционерно движење што ги наметнувало времето и дадените услови, по сите нив е заземен став кој учесниците на конференцијата го сметале битен за натамошниот развој на Организацијата. И не само тоа. Од така широко елаборираните проблеми се формулирани и претстојните задачи на ВМРО (Обединета) и практичните пароли на нејзината активност.

Во целина, оваа резолуција има карактер на програмски документ за македонското национално-револуционерно движење во условите на 30 години на дваесеттиот век во кој задачите на националното ослободување на македонскиот народ се доведени во склад со интересите на работничката класа.

Во оваа резолуција сè уште доаѓа до израз збрката што постоела во Балканската комунистичка федерација, кај комунистичките партии на балканските земји респективно и во ВМРО (Об) дека македонскиот народ, односно македонската нација е составена од различни етнички групации што ја населуваа Македонија: Бугари, Срби, Грци, Турци, Албанци и тн. И овде сè уште се плаќа данок на шовинистичките балкански буржоаски пропаганди од минатото, во целина на буржоаскиот баласт кој инфицирал и делови од работничкото движење, но во исто време е присутен и напорот да се согледа индивидуалноста на македонската националност и тоа уште пред поделбата на Македонија. Карактеристична е во тој поглед формулацијата дека уште пред „поделбата Македонија претставувала една национална целост зошто целото население, макар и составено од разни националности, се чувствувало како една македонска политичко-културна целост“!

Ќе минат уште неколку години додека Коминтерна не ја согледа и докрај прифати македонската националност како факт, а потоа тоа да го стори и ВМРО (Обединета).

II

РЕЗОЛУЦИЈА ПО МЕЃУНАРОДНАТА И ВНАТРЕШНАТА ПОЛОЖБА НА МАКЕДОНИЈА И ПРЕТСТОЈНИТЕ ЗАДАЧИ НА ВМРО (ОБЕДИНЕТА)

I

Меѓународната положба на македонското прашање

1. Европските држави имаа големи интереси во Турција во која пред 17 години влегуваше и Македонија. Тие ѝ го наметнаа на таа држава режимот на капитулациите за заштита на своите интереси; тие ги определуваа царинските тарифи, имаа свои судови, свои пошти,

нивните поданици не беа оданочувани и тн. Тие ги вложуваа своите капиталы во: трговските, државните и општествените претпријатија. Затоа европските држави, поради своите големи економски и империјалистички интереси беа заинтересирани и за осигурување на овие пазари. Двата европски лагера, тројниот сојуз и тројната антанта, се натпреваруваа да го запазат и зајакнат своето влијание во султанската империја. Нивни извршители беа царска Русија и Австро-Унгарија.

2. За да можат да ги запазат и да ги прошират овие пазари, империјалистите се стремее да ја одржат територијалната целост на Турција. Со појавувањето на револуционерните движења, и особено со нивното засилување во целата земја и особено со појавувањето и засилувањето на македонското револуционерно движење кое ја застрашуваше целостта на султанската империја, тие беа присилени да преземат мерки со цел да го сочуваат статус кво. Тие вршеа притисок врз турската влада да воведат „реформи“, специјално во Македонските вилаети. Се изработија многу проекти за реформи, најголемите од кои Мирџштегските, изработени од Русија и Австро-Унгарија и наложени на Турција по Илинденското востание од 1903 год., за реорганизацијата на жандармеријата, финансните и судовите во овие вилаети. Со нивното применување положбата на населението ниту за јота (не се подобри — мој додаток).

Дојде револуцијата од 1908 година, проследена со обновувањето на конституцијата на Митхад паша од 1876 година. Со воведувањето на конституциониот режим во Турција, а според тоа и во Македонија, „реформената акција“ на европските империјалисти беше запрена.

Одвај што беа поминале оттогаш четири години, избувна балканската, а набрзо понеа меѓусојузничката војна: како резултат на овие војни Македонија беше разорена и поделена меѓу Србија, Грција и Бугарија (Букурешкиот договор од август 1913 год.). Таа положба беше санкционирана од европските империјалистички сили.

3. По општата војна, поради револуционерното расположение на работните маси, политичката положба во многу земји на Европа се промени. Три монархии пропаднаа. Се формира владата на работниците и селаните во пределите на романовска Русија. Се создадоа нови држави; други ги проширија своите територии. Се оформија нови групации на империјалистичките сили чиишто мешања продолжија на Балканот. Главни фактори беа Франција и Англија. Италија започна да пројавува поголем интерес во балканските работи: таа се стремеше, а и сега продолжува да се стреми, да го зафати местото на Австро-Унгарија.

Се појавија нови фактори во светот: тие играат улога и на Балканот и специјално во однос на Македонија: тоа се — Советскиот Сојуз, револуционерните движења во светот, како револуционерно ослободителни фактори и О. Н. како контрареволуционерен фактор, како инструмент за поддржување на ропската положба.

4. Општата ориентација на политиката на европските империјалистички држави го определува правецот на нивната политика во однос на

Балканот и специјално во однос на Македонија: таа ја определува и политиката на балканските влади спрема македонското прашање.

Меѓународната положба по светската војна се карактеризира со постоењето на особено остри противречности меѓу империјалистичките држави. На пример, постои антагонизам меѓу англискиот империјализам и овој на Соединетите држави. Соединетите држави играат значајна улога во меѓународните односи. Меѓутоа, во Европа, Англија продолжува да игра голема улога, иако го загуби своето прво место, како доставувач на капитали и стоки во повеќето земји, иако е стеснета во снабдувањето на сировини за својата индустрија која е во опаѓање, иако голема безработица го зафати англиското работништво. Надвор од овие противречности меѓу Англија и САД, значителни противречности постојат меѓу Англија и Франција, Франција и Италија, Франција и Германија, Германија и Полска.

Општата меѓународна положба се карактеризира уште со остри противречности меѓу империјалистичките држави и Советскиот Сојуз. Најпосле тоа се карактеризира и во односите на империјалистичките држави кон колонијалните и полуколонијалните и воопшто кон потиснатите држави. Се забележува едно непрекинато натпреварување во вооружувањето.

5. Опасноста од војна постои. Англија и Франција, на пример, имаат намера преку војна, да го разгромат Советскиот Сојуз, да ги уништат револуционерните движења во своите колонии и полукolonии, да ја запазат својата морска надмоќност, специјално во Атлантскиот Океан и во Средоземното Море и да ги гарантираат патиштата за своите владеења. Знаците за таа опасност од војна се набљудуваат во зајакнувањето на меѓународната реакција, во репресалиите против работничкото и револуционерното движење во Франција, Германија, Чехословачка и други земји, во појавата и засилувањето на фашизмот во големите демократски земји, во бесната кампања против Советскиот Сојуз, разграбувањето на советската установа Аркос во Лондон, истерувањето на советското претставништво од Англија, нападот врз советските претставници во Пекинг и Шангај.

Прашањето за опасност од војна, пред сè против Советскиот Сојуз е од голема важност за нас. Македонското ослободително движење е живо заинтересирано да не биде уништен Советскиот Сојуз и сесветското револуционерно движење. Ние не си правиме илузии дека Балканот нема да биде арена, дека тој нема да биде еден од секотрите каде ќе се води новата империјалистичка војна. Нашата позиција во случај на една таква војна е јасно определена: ние ќе бидеме на страната на Советскиот Сојуз, татковината и на потиснатите од империјализмот и фашизмот народи и национални малцинства, на страната на трудбениците од целиот свет, на страната на колонијалните и полуколонијалните народи, на страната на сесветското револуционерно движење — против угнетувањето, против сесветскиот и балканскиот империјализам.

Улогата на разните фактори на Балканот и специјално нивната улога по македонското прашање

1. Англија игра поголема улога на Балканот од порано: таа е за запазување на „мирните“ договори, но не и за нивното стриктно приложување. Нејзиното влијание во Грција е целосно: во Албанија нејзиното влијание се спроведува директно и посредно, преку Италија; во Бугарија нејзиното влијание е значително, особено сред голем дел од партијата на власт — Демократскиот Сговор; во Романија во последно време со доаѓањето на власт на национал-царанистите влијанието на Англија се засили; што се однесува до Југославија, нејзиното влијание врз политиката на великорпската влада не е многу големо, но тоа доминира во сние средини во Хрватска, Босна, Словенија и на други места во Југославија кои се сврзани со англискиот капитал. Англија ги поддржува реакционерните режими во тие земји, се стреми да ги примирува нивните противречни интереси и забрзано работи за еден балкански блок, за балканско Локарно насочено против Советскиот Сојуз.

2. Општата политика на Франција на Балканот е слична со таа на Англија: таа овде ги поддржува реакционерните режими; таа е против секакво нарушување на „мирните“ договори и за нивно доследно применување. Во Југославија, кај што има крупни политички и економски интереси, нејзиното влијание доминира; во Грција има големо влијание сред трговските и индустриските средини и сред буржоаската интелегенција, претставувана од Папанастасиу, Кондилис, Пластирас, како и сред дел од бегалците; во Бугарија таа има значителни економски интереси: француски капитал се вложени во банките и во индустриските и трговските претпријатија; има влијание сред дел од Демократскиот Сговор, главно крилото на Буров кое се јавува како претставник на банкарско-лихварскиот капитал, сред десницата на БЗН Сојуз и буржоаската опозиција; нејзиното политичко влијание се изразува и во спремноста за тесно зближување на Бугарија со Југославија: таа е за Југословенската федерација под водството на крал Александар; во Романија таа има значително влијание сред банкарите, дел од индустријалците, трговците и едрите земјоделци, групирани околу либералната партија и сред буржоаската интелегенција.

3. Италија се стреми да води самостојна политика на Балканот; таа настојува своето економско и политичко влијание да го прошири врз целиот Балкан: оваа експанзивна политика, која носи агресивен карактер, особено се пројави откако италијанскиот фашизам и империјализам успеа да ја претвори Албанија во своја база. Таа има полна власт во Албанија и засилено политичко и економско влијание во Грција; во Бугарија таа има големи економски интереси и здрави политички врски со едно од крилата на владеачката партија раководено од генерал Влков; италијанскиот фашизам има општоидејно влијание врз целата буржоаска мисла во таа земја. Во Македонското движење претставувано од двете фракции

на ВМРО, Италија има големо влијание, особено тоа влијание е силно врз крилото на Ив. Михајлов (Италијанскиот фашизам морално и материјално ги поткрепува македонските фашисти); во Романија Италија има значајно влијание сред воената и буржоаската интелигенција и сред извесни трговски и индустриски средини; со Југославија таа се наоѓа во остри противречности.

4. Општеството на Народите е инструмент на меѓународниот империјализам, пред сè на Англија и Франција, преку него тие ја спроведуваат својата политика. При определувањето на своите односи кон разни големи прашања од меѓународен карактер, тоа дејствува исклучително во интерес на последните, како што беше, на пример, прашањето за разоружувањето, а исто така и по прашања што засегнуваа одделни држави: при разрешувањето и заклучувањето на заеми, заштита на малцинствата и тн. тоа стои на базата на мировните договори. Потписнатите народи и национални малцинства можат да очекуваат од него само затегнување на ропските синџири во кои се оковани.

5. Советскиот Сојуз е единствената голема држава која не води империјалистичка политика: таа е единствената од постојните држави која се јавува како вистинска заштитница на потписнатите народи и национални малцинства. Таа го покажала сето тоа на дело; во Советскиот Сојуз идеално е решено националното прашање; аграрното прашање, кое е составен дел од националното прашање, исто така најправилно е решено. Во своите политички и дипломатски манифестации во Генова, Лозана и на други места, тој се јави како најискрен заштитник на правата на самоопределување на потписнатите балкански народи.

6. Светското прогресивно општествено мислење, како и револуционерните движења, во капиталистичките држави и во колонијалните и полуколонијалните земји се јавуваат исто така како голем фактор во балканското ослободително движење. Освен тоа што влијаат и можат да влијаат на односите на империјалистичките држави кон балканските такви и на политиката на последните спрема живните народи и национални малцинства, но и ја стимулираат борбата на последниве за ослободување.

III

Опасност од војна на Балканот

На Балканот има маса спорни прашања кои можат да предизвикаат војна. Има опасност од локална војна која наскоро може да се генерализира. Опасност од војна постои меѓу Италија и Југославија кои имаат противречни интереси на Јадран, Далмација и на други места. Уште постои опасност за војна меѓу Бугарија и Југославија, Бугарија и Грција, Грција и Југославија. Во една војна меѓу Италија и Југославија, на пример, можат да бидат вовлечени, освен Албанија, Бугарија и Грција на страната на Италија. Како резултат на англо-француското морско спото-

дување таа опасност засега не е акутна. Поголема опасност од војна има против Советскиот Сојуз. Балканот чини сектор каде империјалистите се подготвуваат да војуваат против Советскиот Сојуз.

Безбројните договори, сојузи и спогодувања, склучени во последниве години меѓу големите империјалистички држави и балканските држави и такви заклучени помеѓу последните, големите наоружувања и зголемувања на воените буџети, како и промените во внатрешното управување во скоро сите балкански земји во последниве години, се застрашувачки симптоми на подготвување за војна.

IV

Положбата во балканските земји, меѓу кои е поделена Македонија

1. **Југославија.** Таа е милитаристичка и бирократска држава. Стопански растроена. Нејзните долгови се преку 70 милијарди динари. Државниот буџет е дефицитарен: расходите ги надминуваат приходите за 928/29 год. за 835 милиона динари и составуваат една третина од целиот национален доход на земјата. Трудбеничките маси се обложени со неподносливо тешки даноци; преките даноци чинат 60% од општите буџетски приходи. За непроизводствени цели се трошат 2/3 од приходите; воените буџети сè повеќе и повеќе растат. Трговскиот биланс е пасивен (во 1928 год. е внесено за 1.000 милиона динари повеќе отколку што е изнесено). Аграрното прашање не е разрешено; местото на старите чифлик-сајби е зафатено од нови такви; едри земјовладелци станаа разни министри, офицери, чиновници, кралот и разни четници и бандити.

Селаните добија мизерно количество земја чијашто вредност тие треба да ја плаќаат истовремено со големите даноци со кои се обложени (селаните вонредно многу се задолжени — нивните долгови изнесуваат до 5 милијарди динари). Индустријата и трговијата поминуваат низ полема криза; банкротирањата сè повеќе зачестуваат. Кредитите се многу опраичени: лихварството фатило застрашувачки размери. Безработницата достигнува опромна цифра, 250 илјади души — заедно со семејствата им чинат 1/10 од населението во земјата — за една земјоделска земја. Внатрешниот пазар е вонредно (силно) стеснет поради осиромашувањето на масите според тоа и поради намалувањето на нивната консумативна моќ.

Политиката на денационализација, асимилација и национална потиснатост се води со една ретка бруталност во областа на политичкиот, стопанскиот, културниот и просветниот живот; асимилационата политика во однос на неспрските народности систематски се практикува; потиснатите народи, како и трудбениците од господарската нација, фактички се лишени од политичките и граѓанските права.

При диктатурата положбата уште повеќе се влошува. Парламентарната маска падна. Воената лига и фашистичките организации на чело со кралот Александар се претворија во полновластни господари. Положбата на потиснатите народи и национални малцинства и тоа на труд-

беничките српски маси стана неподнослива. Затворите се преполни со политички затвореници, судските процеси еден по друг се низат, убиства и беследни нестанувања секој ден се вршат. Целата земја претставува воен логор. Финансиската и економската криза се заостри. Незадоволството расте секој ден. Постоењето на апсолутистичката воена-фашистичка диктатура ја зголемува опасноста од војна на Балканот.

2. Грција. Народното стопанство е во опаѓање; финансиската положба на земјата е лоша; нејзините долгови достигнуваат до 40 милијарди драхми; буџетите ѝ завршуваат со опромни дефицити, иако на книга тие се билансираат; трговскиот биланс е дефицитарен: за 1928 година извозот чини само половина од увозот. Врз основа на склучените договори и конвенции меѓу Грција, од една, Бугарија и Турција, од друга страна, беа истерани 700 илјади души од месното население Бугари и Турци (во прв ред селани; на овие им се одзедоа земјите кои им се дадоа на бегалците чијашто положба е многу тешка: бегалците се принудени да ја плаќаат стојноста на земјата и инвентарот што им се раздадени, како и тешките даноци со кои се задолжени; во истата положба се наоѓаат и месните селани). Аграрната реформа што се воведоа и во Грција не даде скоро ништо на селаните. Трудбениците, и пред сè селаните, се обложени со неподносливи тешки даноци кои тие не се во состојба да ги плаќаат, затоа и бројот на наредбите за апсења на тие што не го платиле данокот е достигнал до 300 илјади: тоа незадоволство се изрази во вооружени демонстрации и бунтови. Трговијата и индустријата се во криза: занаетчиите поминуваат во мизерија; во истата положба се наоѓаат и работниците: нивните надници се намалени, работното време е зголемено; се прогонуваат и нивните класни организации: политички и професионални. Реакцијата се засилува. Работничките демонстрации и големите штрајкови што станаа покажуваат колку е заострена положбата во оваа земја.

Што се однесува до национално потиснатите народи и националните малцинства кои не се истерани, тие се лишени од секакви национални и културни права и се подложени на силен политички терор и економски и социјален пнет.

3. Бугарија. Шест години царува фашистичка диктатура во земјата. Стопанството преживува тешка криза: долговите достигнуваат 80 милијарди лева или 1/3 од националното богатство на земјата; државниот буџет чини 30% од националниот доход; даноците достигнале до крајната граница на обложувањето; Преките даноци чинат 2/3 од приходите; за непроизводствени цели се трошат повеќе од половината од тие приходи. Земјоделското производство е намалено; цените на земјоделските производи вонредно многу се паднаа. Трговијата и индустријата се наоѓаат во полн застој; кредитите се мизерни; трговскиот биланс е дефицитарен (во 1928 год. — 820 милиони лева); извозот на главниот трговски експортен артикал тутунот е намален за три години за 60%. Занаетчиите поминуваат мизерно живуркање. Положбата на работниците е многу тешка; повеќе од 150 илјади души невработени има во земјата или 15% од целоото население; законите за заштита на

трудот не се приложуваат. Една бесна фашистичка реакција царува во земјата: убиени се над 25 илјади души работници, селани и работничка интелигенција; и сега во затворите има уште околу 1.000 политички затвореници и во туѓина — 3.000 души политички емигранти; непрекинато се организираат судски процеси: „беследни“ нестанувања, убиства три „обид за бегаше“, инквизициони мачења во полицијските станици и во затворите, газење на политичките и граѓанските права, прогонување на слободниот печат, непрекинато апсење на неговите редактори, неиздржлива културна реакција — еве ја сликата на сегашната положба во Бугарија.

V

Положбата во Македонија

1. Букурешкиот договор (1913 г.) и насилничките договори во Париз (1919 г.) ја раскинаа Македонија на три дела. Со тоа се внесе полно растројство во стопанскиот живот на земјата. Многу градови и големи села, со релативно добра економска положба, западнаа. Пред поделбата Македонија чинеше една географска и економска целина; таа претставуваше и една национална целост зошто целото население, макар и составено од разни националности, се чувствуваше како една македонска политичко-културна целост.

Во минатото, земјата, во својот поголем дел, беше сопственост на крупните земјовладелци, државата, султанското семејство, вакуфите, црквите и манастирите. Селаните беа во целосна зависност од своите господари, експлоататори. Аграрното прашање постоеше во остра форма; половината од селското население беше чифлигароко, немаше своја земја; неговиот труд беше ограбуван од сопствениците; тој беше дограбуван преку семожни законски и незаконски даноци од државата и нејзините органи. Селаните беа принудени да исполнуваат феудални задолженија; тие поминуваа буквално скотски. Затоа тие немаа никаков стимул да ја обработуваат земјата; на тоа се должи зошто поголемиот дел од плодната земја не беше обработена.

Аграрното прашање има голема улога во борбата за националното ослободување на македонскиот народ, како, впрочем, што игра голема улога во секое национално-ослободително движење. Националната револуција во својата основа има длабоки економски причини. Главниот стимул на селаните беше да добијат земја, да се ползуваат целосно од својот труд. Во Македонија сопствениците на земјата беа Турци и Албанци, во мнозинството муслимани; тие ги експлоатираа селаните и се јавуваа нивни непосредни утнетувачи и тоа не само во економски туку и политички и национален однос: политичката и воената власт се презентираше од чифлик-сајбиите. Во нивното лице селаните го гледаа својот класен потисник. Но овој потисник беше од друга народност, имаше друга религија. Оттука и борбата против него неговиот субаша,

полјак, ушурџија, порезник (бирник), цандарот и другите претставници на власта кои го грабеа, прераснуваа во политичка борба за соборување власта на неговиот непосреден угнетувач, во борба за негово ослободување и независност. Затоа и селаните се групираа околу Македонската револуционерна организација која ги бранеше нивните животни интереси.

Положбата на занаетчиите беше тешка. Занаетите пропагаа. Трговијата исто така пропагаше. Работниците живеаа лошо и беа подложени на најгруба експлоатација: никаква заштита на работничкиот труд не постоеше.

Со поделбата на Македонија се внесоа големи промени во општиот живот на народот. Положбата е различна во трите дела на Македонија во однос на спроведувањето на националниот гнет.

2. Македонија под Србија. Народот не се ползува со никакви национални и културни права и покрај „мирните“ договори и специјалната конвенција за заштитата на малцинствата; постојните таму, во време на торанешниот режим, училишта, културни институции, цркви, скоро на нивне народности беа затворени; само некои од нив кои чинеа безначајни малцинства, не беа затворени, главно поради надворешни политички причини.

Основниот елемент на политиката на српската влада во Македонија е: спој на денационализацијата. Таа се спроведува: преку опустошување на земјата, преку масовни убиства на населението; тоа се принудува да емигрира: тоа се извршува преку судовите кога се осудуваат Македонци на тешки казни и се фрлаат да тинат во затворите; тоа се врши преку насилна асимилација: со затворањето училиштата на разните националности, со отварање насекаде српски училишта во кои за предавачи се испраќаат српски шовинисти и разни деморализирани типови — пијалци, никаквици и руски контрареволуционери. Во својата настава тие „воспитувачи“ ја величат српската култура и ги напаѓаат сите останати култури; од расадници на наука и култура, училиштата се претворени во расадници на српски шовинизам; окупаторите се служат со разни редства да ја деморализираат школската младина, да уништат секое национално чувство во неа. Денационализацијата се врши и преку колонизацијата со која се цели да се засили базата на српската хегемонија во Македонија: Српската власт ги ползува колонистите за својата великосрпска шовинистичка политика. Преку колонизацијата се ограбуваат македонските селани — се зема нивната земја и се пљачкосуваат пасиштата и мерите на општините и тие се даваат на колонистите.

Аграрното прашање не е решено. Српската власт шпекулира со имфличките земји. Нови спаии се создадоа на местото на старите чифлик-сајби на кои селаните им ги обработуваат земјите во услови како во феудалниот режим. Аграрната „реформа“ воведена од владата служи како извор на злоупотреби и збогатувања на виши државни чиновници и разни „национални дејатели“. Од таа „реформа“ населението фактички ништо не доби. Македонските селани живеат во мизерија; државата ги ограбува со многубројни и тешки даноци; таа на големо шпекулира со еден од главните продукти на земјоделското сто-

панство — тутунот чиишто цени ги определува често двапати помиско од неговите производни расходи. Истата шпекулација се врши во трговијата со афионот кој е едно од важните средства за поминок на населението во некои места; оваа шпекулација се заострува од самата влада која не дава од државните кредитни институции потребни кредити на производителите. Реченото горе важи и за сите останати земјоделски производи во земјата. Селскиот труд се пљачка од банкари, трговци, индустријалци, лихвари и семокни корумпирани владини агенти.

Занаетчиите се наоѓаат во тешка состојба; при многу продолжителна работа тие одвај вадат по нешто за да можат да преживеат при најголеми оскудици, бидејќи од својот занает тие не можат да се прехрануваат, затоа поголемото мнозинство од нив се стреми да најде дополнителни доходи; надничарење, обработување на овошни и зеленчукови градини и тн.

Положбата на работниците е уште потешка; при исцрпувачката работа тие добиваат бедни надници; законите за заштита на работниците, доколку такви има во Југославија, не се применуваат во Македонија. Безработицата ја опфатила целата земја. Работничкото население кое чини 98% од целиот народ во земјата е осиромашено и тоа се одразува врз општата економска положба на самата земја .

Индустријата и трговијата се во застој; само шпекулацијата и пљачкањето цветаат и овде, дури се отпишуваат кредити од државните кредитни институции со оглед на денационализаторската политика на владата.

Судовите се едно од средствата на српската хегемонистичка власт за спроведување на својата денационализаторска политика. Тие се обични органи на полицијата и жандармеријата. Преку инквизиторски мачења, застрашувања и ветувања се изнудуваат од полициските и судските органи признанија какви што сака власта. Затворите се преполни со Македонци; само низ 1928 година беа затворени над 1.000 души Македонци; политичките процеси непрекинато се редат; во истата таа година беа одржани 16 политички процеси, изречени беа 9 смртни пресуди и околу 500 години строг затвор. За време на српското владеење во овој дел на Македонија убиени се 1.400 души Македонци, низ затворите поминале 25.000 души и биле осудени 3.500 души на десет илјади години затвор. Македонија е претворена во воен логор. Таму има 12.000 души жандари, од 17.000 во цела Југославија и до 50.000 души војска.

Фактички на народот му се одземени најелементарните граѓански и политички права. Крвав политички терор систематски се врши од полицијата, жандармеријата, војската, чиновниците и разните фашистички организации. Убиства и често масовни убиства и колење се извршуваат таму: во 1923 година беа убиени во Гарван 28 јелани и во 1923 година во овој дел на Македонија беа истепани 300 души.

Македонија под Србија е претворена во колонија која му служи на српскиот империјализам да го експлоатира и ограбува народот да ја проширува националната база на своето господство.

При диктатурата положбата уште повеќе се влоши.

3. Во Македонија под Грција огромното мнозинство од населението беше прогонето, а на останатото негрчко население и покрај потпишаниот договор за заштита на малцинствата и протоколот Калфов — Политис му беа одземени сите национални и културни права. Владата водеше и продолжува да води преку прогонувањето на месното негрчко население и преку насилна асимилација и колонизација на земјата систематска политика на денационализација. Тие асимилациони методи се применуваат специјално во однос на останатите таму македонски Бугари, Куцовласи и Евреи; овие последниве уште имаат некои свои училишта, но политиката на владата е насочена кон нивното брзо асимилирање; во однос на нив се приложуваат севозможни мерки чија цел е нивното елиминирање, а оние од македонските Евреи што држат до својата националност — се принудуваат да ја напуштат земјата.

Но и месното грчко население е незадоволно. Впрочем, во Македонија под Грција од постојната положба се незадоволни сите жители на земјата со исклучок на крупните трговци, индустријалците, банкарите и излезената од нивната средина интелигенција.

Аграрното прашање е решено, ако може да се зборува за решение, на тој начин што им се одземени земјите на крупните турски земјопоседници, како и оние што им припаѓаа на султанската фамилија, вакуфите, црквите и манастирите. Само дел од таа земја е разделена на бегалците од кои околу 40 илјади семејства уште не добиле земја. Што се однесува до бегалците селани кои добија земја, пред сè тие не добија доволно добра земја за обработување и не беа снабдени доволно со потребниот инвентар; надвор од тоа тие се задолжени да плаќаат лихви и амортизација за платените на крупните земјопоседници суми, да плаќаат големи кирии за доделените им домови, како и да плаќаат неподносливи даноци и такси и севозможни казни (глоби). Аграрното прашање во овој дел на Македонија продолжува да постои, бидејќи земјата не е правилно распределена, бидејќи селаните многу се задолжени, бидејќи тие немаат никаква агрономска помош и бидејќи прогонетото население при своето враќање ќе треба да ја добие својата или рамноценна на неа земја. Големите демонстрации, придружени со крвави судрувања на селаните со жандармеријата и војската што станаа во некои места на Македонија покажуваат колку е тешка положбата на селаните.

Во земјата се развива силна економска криза; во трговијата и индустријата има голема стагнација; положбата на занаетчиството е тешка, а таа на работниците е лоша. Заштитата на трудот не постои и во однос на порано, надниците се намалени, а работното време е зголемено. Големите штрајкови минатата година во кои работниците дадоа крвни жртви и масовната безработница која ја опфатила земјата зборуваат за неподносливата положба на работните народни маси.

4. Во Македонија под Бугарија небугарските националности се прогонуваат; истерано е големото мнозинство од Турците и Грците, а помаците беа принудени да ја променат својата религија. Економската положба на населението општо земено е лоша. Поделбата на Македонија,

откинувањето на овој дел од останатите нејзини делови, нанесе силен удар на економската положба на населението, оставајќи голем број Македонци без нивниот поминок. Трговијата со главниот земјоделски артикал во овој дел на Македонија — тутунот, се наоѓа во рацете на компаниите во кои главно се вложени туѓи капитали: овие компании ги определуваат цените на овој артикал по свое наоѓање и на овој начин го ограбуваат населението; тоа тие го чинат при полното учество на бугарската фашистичка власт и таа на македонската фашистичка организација чиишто раководни членови земаат одговорни раководни места во тие компании. Надвор од даноците и таксите кои фашистичката власт ги зема од селаните, Македонската фашистичка организација по насилствен пат од нив собира даноци и такси кои заедно со казните (глобите) што оваа организација ги наложува на населението достигнуваат до 30 милиони лева годишно. Воведената од владата аграрна „реформа“ не се спроведе во интерес на македонските селани; навистина повеќето од чифлигарите се снабдија со земја — притоа во недоволно количество и со недостаточен инвентар — за што треба да палкаат големи суми; меѓутоа, околу половината од селското население нема земја; тоа зема таква за обработување за која плаќа висока аренда; тие селани, како и маломимотните селани немаат достаточен жив и мртв инвентар; тие не добиваат дури обична агротехничка помош.

Занаетчиството поминува низ криза; не се земаат мерки за неговото модернизирање; занаетчиите не добиваат кредити.

Положбата на земјоделските, фабричките и занаетчиските работници со воспоставувањето на фашистичката диктатура таму е влошена. Трговијата и индустријата, доколку ги има во овој дел на Македонија, се во стагнација; македонските фашисти се ползуваат со привилегијата само тие да тргуваат. Народот во овој дел на Македонија е лишен од секакви политички и граѓански права. Тој е изложен на нечуен терор за што сведочат одделните и масовните убиства во овој крај (во периодот од 6 години таму се убиени над 1.500 души македонски револуционери и општественици).

5. Во Бугарија има многубројна македонска емиграција и бегалци (бежанија) до 400.000 души кои во своето огромно мнозинство се подложени на режимот што царува во оваа земја. Меѓутоа, надвор од општите услови во кои се поставени бугарските граѓани, македонските емигранти и бегалци се на еден специјален режим: тие немаат можност отворено да ги изразат своите мислења и убедувања: ним им се одзема можноста да се борат за заштита на своите интереси и да го помагаат вистинското македонско ослободително движење; кон нив се применува еден исклучителен терористички режим. Што се однесува специјално до бегалците, тие се изоставени без секаква поткрепа; бугарските влади пројавуваат полна негрижа по нивното сместување. Тие за бегалците, што ги оставија своите имоти во родните места, не можат да добијат и покрај меѓународните договори, дури вредноста на нивните имоти по направените од мешовитите комисији проценки, кои обично, колку се однесува до земјата, не ја надминуваат вредноста на годишната реколта; за

имотите нив им се даваат наместо пари државни облигации со кои се врши спекулација; заклучениот заем на бегалците им послужи поскоро на туѓите и месните банкири и на разни бирократи да го исползуваат за свои лични интереси.

VI

Непријателите на македонската револуционерна борба

1. ВМРО (Обединета) треба конкретно да знае кои и какви се непријателите и противниците на македонското ослободително движење

Во прв ред тоа се фашистичките диктаторски влади меѓу кои е поделена Македонија. Тие влади се потисници, угнетувачи, експлоататори и грабачи на македонскиот народ.

2. Меѓународниот империјализам е вториот непријател на македонското револуционерно движење. Тој изработи, наложи и ги поддржува насилничките договори што го раскинаа живото тело на Македонија. Тој ги поддржува и поткрепува непосредните угнетувачи на македонскиот народ, ја ползува нашата земја — како и сите балкански земји — како колонија и се подготвува да го искористи македонскиот и останатите балкански народи за топовско месо во војната што ја готви против Советскиот Сојуз.

3. Заедно со империјализмот, **фашизмот** е еден од големите непријатели на македонското револуционерно движење.

Тоа е најновата форма на империјализмот.

Фашизмот е непријател на секое револуционерно, национално и прогресивно движење. Тој создава омраза меѓу народите и го разгорува всенеподбунувачкиот национализам. Творец на меѓународниот фашизам е италијанскиот фашизам. Тој се стреми да ја простре својата власт особено на Балканот: тој е на пат да ја претвори Албанија во потполна колонија и преку неа се стреми да проникне во Македонија и отука да ја прошири својата власт на целиот Балкан во кој има значителни политички и економски интереси.

Но тој пред балканските народи и особено пред потиснатите народи и националните малцинства се претставува за нивен пријател и сее кај последните илузија дека ќе го помогне делото на нивното ослободување. Тој се стреми да проникне сред националните организации на Балканот, ги корумпира и настојува да ги исползува за своите цели

Особено во македонското движење фашизмот воопшто и специјално италијанскиот фашизам игра голема деморализаторска улога: тој ги поддржува македонските фашисти, им дава материјални средства и морално ги поткрепува: тој им ја става на располагање својата територија и таа на својот вазал Ахмед Зогу за да организираат четнички навлегувања во Македонија; преку својот печат тој ги величи нивните „подвизи“ и ги прогонува сите оние Македонци што се противници на македонскиот фашизам.

Најпосле, фашизмот претставува опасност за балканските народи зошто ги поддржува фашистичките режими на Балканот, ги помага материјално и морално овие режими — збор е за Бугарија и делумно Грција — ги потстакнува да ги засилуваат репресивните мерки спрема своите народи, им дава пример како да ги загушуваат народните недоволства и да уништуваат секоја појава на слободна мисла, ги поддржува војствените настојувања на Балканот.

Поради причините што се изложени погоре, борбата против фашизмот треба да се води со најголема решителност, бидејќи неговата дејност директно е насочена против ослободителното движење на потиснатите балкански народи и националните малцинства и против тоа на нашиот народ.

4. **Паролата за Југословенската федерација**, подигната од српските хегемонисти и нивните агенти сред несрпските народности, е контрареволуционерна. Енвите на оваа парола бараат формирање на Југословенската федерација под скиптарот на крал Александар! Приврзаниците на оваа идеја се и бугарските ренегати и предавници Коста Тодоров и Обов на кои таа им служи да ја сокриваат својата предавничка политика; со неа го сокриваат своето предавништво и ренегатите како што се Циклев, Каламатиев во Македонија под Србија; оваа идеја ја прифаќаат и македонските фашисти, легални и нелегални, ВМРО и Националниот комитет кои се согласни Македонија да остане под власта на Караѓорѓевиќите.

Југословенската федерација нема да го реши македонското прашање; таа ќе ја зајакне хегемонијата на големосрпскиот националшовинизам; таа ќе ја обрмени борбата на македонскиот народ за ослободување. Таа е етапа кон проширувањето на големосрпскиот хегемонизам и монархизам над целиот Балкан. Таа ќе создаде на Балканот два блока: словенски и несловенски и ќе биде почеток на нови завојувачки војни на Балканот. Како таква, таа претставува голема опасност за мирот на Балканот. Ние ќе треба со уште поголема решителност да ги разобличуваме агентите на големосрпскиот империјализам и шовинизам — адептите на Југословенската федерација.

5. ВМРО (Обединета) ќе треба да не ја запоставува и борбата против македонските ренегати во Македонија под Србија кои се резултат на условите при кои се развивало македонското движење и кои не се друго туку обични жандари на големосрпскиот хегемонизам, обични палачи на македонскиот народ.

VII

Туѓите агенти во македонското ослободително движење

ВМРО е врховистичка и фашистичка организација: таа има за цел присоединување на Македонија кон Бугарија. Таа е организација чијашто база се наоѓа во Македонија под Бугарија и во самата Бугарија; во нејзините комитети и групи, со ретки исклучоци, луѓето учест-

вуваат на сила. Во Македонија под Србија и Грција таа нема никакви комитети и групи: до пред 2—3 години овде-онде таа имаше одделни групички во некои места — јатаци. По извршените од неа злочини во однос на македонскиот народ, по нејзиното учество во настаните од јуни и септември 1923 година, по колежите во Горноџумајско и другите околии во Петричко 1924 година, по систематската поддршка што ја даваше на воено-фашистичката диктатура во Бугарија и по провокаторските терористички акции извршени во последните години во Македонија под Србија и Грција — таа го загуби и оноа малку влијание што го имаше сред населението.

Лидерите на оваа организација поддржуваат еден исклучителен режим во Македонија под Бугарија; тие го убиваат, тероризираат и ограбуваат, преку разни специјални даноци, такси и глоби населението во овој крај; тие се наоѓаат во служба на разни туѓи компании кои на главното земјоделско производство таму — тутунот, му одредуваат какви што сакаат цени: тие се во служба на тие компании во својството на директори, чиновници и комисионери. Тие го диригираат стопанскиот живот во областа, во интерес на владеачката класа и во нивен личен интерес. Во оваа своја дејност тие се целосно помагани од бугарската фашистичка власт на која тие и се верни помагачи.

Во однос на македонската емиграција и бежанија — лидерите на таа организација ги применуваат истите методи: тие ги убиваат и прогонуваат оние од Македонците кои се приврзаници на самостојноста на македонското ослободително движење и се борат искрено за ослободувањето на Македонија и за братски сојуз на македонскиот народ со останатите народи на Балканот. Тие учествуваат и во бугарскиот политички живот на страната на реакцијата и фашизмот. Тие извршија и продолжуваат да вршат погроми врз бугарските работници и селани. Членовите на оваа организација учествуваат како раководители на бирата за општествената сигурност во голем број на градови во Бугарија.

Благодарейќи им на нивните провокаторски акции извршени во Македонија под Србија и Грција, животот на населението таму станува невозможен: зајакнати се репресиите спрема македонското население: илјадници луѓе беа затворени, неколку стотини души убиени; маса процеси организирани; изречени голем број смртни пресуди, а неколку стотини души осудени на тежок затворски живот: тежок удар ѝ беше нанесен на трговијата и производството, мизеријата зеде уште поголеми размери, безработницата се зголеми, моралниот гнет на којшто беше подложено населението стана неподнослив — стари народни работници беа принудени на митинзи и собранија да ги славослават угнетувачите на својот народ и да се откажуваат од својот род.

Целата „револуционерна“ дејност на ВМРО во Македонија под Грција и Србија, имено, се изразува во овие индивидуални терористички акции.

За подготвување на народот кон масовна борба за неговото организирање кон востание тие не мислат. Во својата дејност тие не тргнуваат од интересите на македонските народни маси, а дејствуваат исклу-

чително во интерес на бугарскиот национал-шовинизам и во последно време — во интерес на италијанскиот империјализам. За нив не постои самостојно македонско револуционерно движење; тие не сметаат на револуционерната моќ на масите и со сема не мислат да развиваат кај нив самоиницијатива. За постигнување на своите цели — присоединувањето на Македонија кон Бугарија, тие сметаат на војната или на интервенцијата на империјалистите. Тие се против единствениот македонски револуционерен фронт. Тие не работат меѓу Македонците небугари. Тие се против единствениот балкански револуционерен фронт и работат за образување на еден национал-шовинистички фашистички фронт на балканските народи и националните малцинства.

Тие не развиваат никакво револуционерно сознание дури ниту сред своите луѓе. Кај нив нема никаков револуционерен морал и со својата тактика и методи тие го деморализираат населението (типичен случај за тоа е Кралев).

Последниве настани во ВМРО — со убиството на членот на ЦК на оваа организација, генералот Протогеров, од неговиот другар Ив. Михајлов — предизвикаа расцеп во неа; се формираа две крила на организацијата, а некои од нејзините членови, по убиството на Протогеров, ја напуштија таа организација.

Двете крила на ВМРО ги одразуваат борбите во средината на бугарската владина фашистичка партија Демократскиот Сговор. Едното крило, тоа на Ив. Михајлов, е инструмент на крилото на Љјапчев — В'лков од таа партија, тоа ги следи старите методи на фашистичката ВМРО. Другото крило, на чело со Г. Поп — Христов и П. Шанданов, има врска со други министри и влијателни владини луѓе од крилото на Цанков — Русев.

Односот на ВМРО (Обединета) кон тие две крила е јасен: за неа и двете крила се фашистички. Лидерите и на двете крила се еднакво врховистички, анексионистички и фашистички. Ние ќе треба да ја продолжиме борбата против нив, продолжувајќи да ги разобличуваме.

VIII

Постојните задачи на ВМРО (Обединета)

1. ВМРО (Обединета) се јавува како изразувач на тежненијата на македонскиот народ за ослободување при новосоздадената положба — по поделбата на Македонија, по силата на ропските договори од 1913 и 1919 година.

2. ВМРО (Обединета) се бори за независна обединета Македонија зошто населението во Македонија е разнородно по национален состав; тоа е испреплетено; во едно исто место, дури во една иста сколија живеат по неколку народности. Поради тоа приклучувањето на одреден дел од Македонија или на цела Македонија кон една или друга од државите меѓу кои таа е поделена нема да доведе до националното

ослободување на сите народности во неа. При соединувањето на цела Македонија или на дел од неа, на пример, кон Бугарија значи национално ропство на македонците небугари; истото важи за Србија и Грција. Надвор од тоа, Македонија претставува едно географско и економско, но и едно национално тело.

3. ВМРО (Обединета) се бори за Балканската федерација, за федерација на слободните народни републики на Балканот.

Во политички однос Балканската федерација ќе биде една голема самостојна држава, во економски поглед таа ќе претставува една голема економска целост, во воен однос — една голема воена сила и балканските народи ќе престанат да бидат вазали на империјалистичките држави. При Балканската федерација ќе се реализира вистинското национално и културно обединување на балканските народи.

Идејата за Балканската федерација се прифаќа од потписаните балкански народи и националните малцинства и од работниците и селаните на владеечките нации кои во Балканската федерација ќе се ослободат од политичкиот, економскиот и социјалниот гнет на којшто се подложени. Таа се прифаќа од сите револуционерни работнички движења во капиталистичките земји, од национално-револуционерните движења во целиот свет, од Советскиот Сојуз и од меѓународното прогресивно општествено мислење. Анкетата за Македонија и Балканската федерација објавена во весникот Балканска федерација каде 150 познати општественици, професори, научници, публицисти, писатели скоро од сите земји во Европа се искажаа за независноста на Македонија и за Балканската федерација најдобро го потврдува тоа.

4. Борбата на македонскиот народ е борба револуционерна што значи дека реализирањето на неговите идеали ќе стане преку вооружено востание, преку револуција.

ВМРО (Обединета) се бори за востановување во Македонија по револуционерен пат на една народна власт, на власта на трудбеничките македонски маси, бидејќи ослободувањето на овие маси од власт на капиталистите, едрите земјовладетели, лихварите, банкарите и шпекулантите и од крвавиот фашистички режим, како и спроведувањето на политички, економски и социјални реформи може да стане преку една народна власт.

5. Револуционерната борба треба да се води масовно: таа треба да ги опфати сите македонски маси; таа не треба да се изразува во одделни акции, бидејќи — тоа е докажано — преку такви акции не се ослободува народот. Во историјата на македонското ослободително движење има многу поучни (красноречиви) примери за тоа, дека одделните изолирани терористички акции никојпат не биле во положба и најмалку да придонесат за подобрување положбата на македонскиот народ. Напротив, таквата акција уште повеќе ја влошувала и така тешката негова положба. Тие акции можат да добиваат провокационен карактер како што често се случувало досега.

Масовната револуционерна борба треба да биде еден од најглавните методи на борбата на ВМРО (Обединета). Во минатото, во многу

места на Македонија, македонскиот народ учествувал масовно во револуционерното движење, но тоа учество не било активно: Во доволна мерка не биле исползувани актуелните прашања сврзани со непосредните интереси на масите за да можат да бидат активизирани и да се подготват калени борци за ослободување на Македонија кои би можеле да ги вовлечат индиферентните македонски маси во револуционерното движење.

а) Во масовната револуционерна борба можат да учествуваат и треба да учествуваат на прво место **селаните** кои чинат 85% од целото население. Тие имаат национално сознание и не се подаваат на асимилационата политика на угнетувачите. Освен тоа, аграрното прашање кое ниту во еден дел во Македонија не е решено, треба да биде, како што било во минатото, во основата на нашето револуционерно движење. Во името на една вистинска аграрна реформа: снабдувањето на селаните со земја без откуп, нивното снабдување со жив и мртов инвентар, отпишувањето на нивните долгови, премавнувањето на ангаријата во сите нејзини видови, намалувањето на даноците, ослободувањето од даноци на оние селани кои имаат доход под минимумот за живеење (егзистенцминимум) широка агротехничка помош, помагање на селското кооперативно движење — селаните во опромното свое мнозинство ќе бидат вовлечени во револуционерната борба. Тие ќе го образуваат рбетникот на единствената македонска револуционерна борба.

б) **Занаетчиите** исто така се здрав национален елемент; тие не се подаваат или тешко се подаваат на асимилација. Во името на барањата за заштита на нивните непосредни интереси; намалувањата на даноците со кои тие се обложени, државна помош за да се снабдат со орудија и инструменти за производство и сурови материјали, евтин кредит, помагање на кооперативното дело на занаетчиите, модернизирање на занаетчиите, борба против корупцијата — тие можат да бидат повлечени масовно во македонското револуционерно движење и да бидат еден од главните столбови, како што и било во минатото.

в) Во истата положба се наоѓаат и **дробните трговци**.

г) **Интелигенцијата** што произлегува од трудбеничките слоеви е исто така една револуционерна прогресивна сила која во минатото играла првенствена улога во ослободителното движење и која и денес игра важна улога во него. Во името на нејзините непосредни професионални интереси, таа ќе може да биде вовлечена во револуционерната борба; само незнатен дел од неа, оние интеллигенти кои веќе се приспособиле кон постојните услови нема да бидат на фронтот на револуцијата.

д) **Градската и селската безимотна сиромаштија** е составена од луѓе без определено занимање; нејзиниот број во цела Македонија достигнува до 100 илјади души; таа сиромаштија ќе биде на фронтот на револуцијата, бидејќи тие ништо нема да изгубат од постојниот режим во Македонија, а напротив, само ќе добијат од создавањето на една народна власт во нашата земја.

е) Работништвото главно се стреми за социјално ослободување, но патот за тоа ослободување поминува низ националното ослободување; еве зошто, тоа е најживо заинтересирано за премавнување на националниот пмет во успехот на националната револуција.

ж) Дихварскиот, крупно земјоделскиот, банкарскиот и крупнотрговскиот слој, кој чини незначителен дел од македонското население, по силата на своите економски интереси е склон да се помирува со туѓото потисништво и доколку учествува во ослободителната борба, е за легална борба и за реформи, а не за револуционерна борба и револуција.

з) Истото може да се рече и за интелегенцијата што произлегува од таа класа.

6. Сето изложено до овде се однесува до сите националности што живеат во Македонија.

7. Во зависност од разните општествени слоеви врз кои се потпира македонското ослободително движење, ВМРО (Обединета) ќе издига соодветни пароли, секојпат водејќи сметка за непосредните интереси на тие слоеви. Но во својата пропаганда и агитација, во борбата за привлекување на македонските маси во фронтот на револуцијата, никојпат не треба да се испуштаат основните пароли на македонското ослободително движење: **Независна Македонија и Балканска федерација.**

8. Обединувањето на македонските револуционерни сили е едно од кардиналните прашања за македонското револуционерно движење. Сите Македонци кои спаѓаат на позицијата на Независна Македонија и Балканска федерација и ги прифаќаат методите на македонското револуционерно движење, треба да бидат обединети во еден заеднички македонски револуционерен фронт, под знамето на **ВМРО (Обединета).**

Работништвото во Македонија треба да биде во првите редови на тоа движење, бидејќи тоа е најрешителниот и доследен непријател на владеачкиот систем на потисништво и експлоатација.

а) Во Петричко организираните групи на ВМРО (Обединета) треба да бидат во контакт со сите економски или други здруженија кои имаат повеќе или помалку масовен карактер и ги засегнуваат животните интереси на народните маси. Такви се, на пример, тутуновите, шумските и други кооперации, занаетчиските здруженија и други. Организационите работници треба да бидат во првите редови на борбата за заштита на непосредните интереси на широките народни маси.

б) Во Бугарија организационите групи на ВМРО (Обединета) треба да одржуваат контакт со еснафските здруженија во кои преовладуваат Македонци: пекарски, зидарски, млекарски и други, како и со соодветните занаетчиски кооперации: со работничките синдикати, нарочно со тутунските синдикати во кои македонските работници прават значителна (внуштителна) маса; тие треба активно да учествуваат во македонските читалници и просветителни друштва, во спортските македонски друштва и во емигрантските организации (Сојузот на македонските добротворни

(благотворителни) братства, Илинденската организација Сојузот на македонските младинци и Сојузот на Македонските жени). Особено внимани треба да се обрне на работата сред бегалците.

в) **Во Македонија под Грција** ВМРО (Обединета) треба да се стреми да навлезе во земјоделските синдикати, во тутунските и другите професионални работнички синдикати, во тие на службениците и во општите работнички друштва, меѓу бегалците, еснафските друштва и други економски и професионални организации, да влезе во контакт со разните еврејски национални културни друштва и тн.

г) **Во Македонија под Србија** организационите келии на ВМРО (Обединета) треба да работат меѓу земјоделските задруги на производителите на тутун, афион, кожурци и тн., во еснафските друштва, спортските друштва и меѓу колонистите — со еден збор ВМРО (Обединета) ќе треба да земе најживо учество во заштитата на непосредните интереси на широките народни маси. Организационите групи треба да ги исползуваат и најмалите можности за давање израз на недоволството на населението од организираното од државата и приватните шпекуланти грабење на неговите производи. Треба да се организираат протестни акции во врска со определувањето цените на тутунот од монополната управа, во врска со шпекулацијата што ја вршат трговците при купувањето на афионот од производителите, поради неопштувањето кредити на земјоделците, занаетчиите, дробните трговци и трговците што не се занимаваат со шпекулација, во врска со заграбувањето на општинските пасишта и шуми, по повод зулумите на некои зулумци и тн.

9. **Единствен балкански револуционерен фронт.** Потиснати народи и национални малцинства на Балканот има повеќе од 15, кои ги сочинуваат близу половината од населението на балканските земји; тие се каде повеќе каде помалку политички обесправени, национално угнетени, економски експлоатирани и социјално поробени; тие се природните сојузници на македонското револуционерно движење.

ВМРО (Обединета) е веќе во заеднички револуционерен фронт со некои од нив; таа е на пат да влезе во единствен фронт и со останатите поробени народи на Балканот.

Освен овој балкански револуционерен фронт со потиснатите народи и национални малцинства ВМРО (Обединета) ќе наоѓа во единствен револуционерен фронт со трудбениците од владеечките нации, со револуционерното работништво и селанство кои не се национално потиснати но се политички, економски и социјално обесправени, експлоатирани и потиснати и кои во лицето на сегашните фашистички влади на Балканот ги гледаат свите смртни непријатели. Тоа се социјал-револуционерните политички движења, револуционерните работнички и селски организации, комунистичките партии на Балканот. И тие се природните сојузници на македонската ослободителна борба.

10. Сорботката на ВМРО (Обединета) со легалните народни политички и економски организации на Балканот е една неопходност во борбата за ослободување на македонскиот народ. Нејзините организациони единици треба да побараат допирни точки за заедничка работа:

а) Во Југославија со сите прогресивни сили кои се борат против диктатурата и националното потисништво. Засега такви легално постојни партии и организации таму нема.

б) Во Бугарија — со организациите и сојузите на добруданите, гракијците и тие од западните покраини; со работничката партија, со левицата од БЗНС, со работничките синдикати и сојузи, со сојузите на учителите и на државните, окружните и општинските службеници, со друштвата на приватните службеници, со занаетчиските и професионални друштва и други, дотолку, доколку тие се спремни да ја поткрепат на дело ослободителната борба на македонскиот народ или да ги заштитат интересите на народните маси во Петричко и тие на бегалците и емигрантите.

в) Во Грција — со организацијата на бегалците, со тие на инвалидите, бившите фронтовци, со работничките синдикати и сојузите на државните, окружните, општинските и приватните службеници, со земјоделските синдикати, со левицата од земјоделската партија и со други прогресивни групи доколку се тие за Независна Македонија и се готови да ги заштитат интересите на поробеното македонско население.

11. Како во македонски и балкански рамки ВМРО (Обединета) треба да соработува со разните револуционерни и прогресивни фактори, така и во меѓународни рамки таа треба да бара соработка на национално-револуционерните ослободителни движења, на револуционерното работништво, на СССР, на Лигата против империјализмот и за национална независност, на антифашистичките организации и на меѓународното прогресивно јавно мислење.

12. Паролите што ги издига ВМРО (Обединета) треба да бидат изработени спрема разнобразните услови што постојат во трите дела на Македонија.

а) **Општо за цела Македонија ВМРО (Обединета) ги издига следниве парол:**

За национални и културни права и слобода на сите народности;

Против националното потисништво и денационализацијата;

Против исклучителниот терористички режим, против убиствата, инквизиторските тортури, „беследните“ нестанувања;

Против одвратните затворски режими;

Полни граѓански и политички права и слобода;

Растурање на фашистичките организации;

Земјата на селаните без откуп: конфискување земјите на крупните земјопоседници и нивното разделување на селаните преку избраните од нив селски комитети; снабдување на селаните со жив и мртв инвентар;

Против тешките, редовни, вонредни и специјални даноци;

Воведувањето на прогресивен доходен данок;

Ослободувањето на сиромашните жители од секаков данок;

Против експлоатацијата и пљачкањето на селаните од банките и трговците-шпекуланти;

Анулирање на долговите на селаните;

Против грабежите на селаните од фашистичките банди и службениците;

Против корупцијата;

Враќањето на македонските бегалци во нивните родни места;

Востановување на нивните имоти или давање на рамноцени на одземените им имоти од тие на крупните земјопоседници, државата, круната и црквата;

Долгорочен, ефтин и леснодостапен кредит на селаните, еснафите и трговците нешпекуланти;

Заштита на трудот во сите области на народното стопанство;

Организацијата дава целосна поткрепа на работништвото во борбата за подобрување на неговата положба;

Власта во рацете на народните трудбенички маси.

б) Специјално за Македонија под српска власт ВМРО (Обединета) ги издига следниве пароли:

Против политичките процеси, смртните пресуди и тешките казни наложувани од судовите;

Растурање на сите воено-шовинистички српски друштва чија намена е денационализација и култивирање на шовинизмот сред младината;

Растурање на специјалната македонска фашистичка организација — друштво против бугарските бандити; конфискување земјата на круната, црквата, манастирите и вакуфите и нивното раздавање без надоместување на селаните преку избрани од нив комитети;

Против феудалните форми на експлоатација на селаните;

Против ограбувањето на селаните од државата преку монополиите;

Запирање на колонизацијата; одземање на дадените на колонистите земји, агенти на големосрпскиот империјализам и шовинизам кои лично не ги обработуваат.

в) Специјално за Македонија под грчка власт ВМРО (Обединета) ги издига следниве пароли:

Против конвенцијата за доброволно иселување; запирање на иселувањето; враќање на бегалците по нивните места, востановување на нивните имоти или давањето на рамностојни такви; запирање на колонизацијата, грижа за настанетите досега бегалци од грчката народност; анулирање на долговите во врска со нивното населување;

г) За Македонија под бугарска власт, Петричко, ВМРО (Обединета) на прво место го издигнува лозунгот против исклучителниот воено-фашистички режим во овој крај;

Против масовните убиства и теророт вршен од владата и македонските фашисти над населението;

Против шпекулацијата на трговците на тутун, банките и фашистичките организации во однос на македонските производители и консуматори;

Премавнување на специјалните даноци, такси и бери собирани од македонската фашистичка организација со помошта на бугарската фашистичка власт.

д) За бегалците и емиграцијата во Бугарија ВМРО (Обединета) ги издигнува следниве пароли:

Против конвенцијата за доброволно иселување;

Против целосната негрижа на званичната власт во однос на македонските бегалци; земја на бегалците од поземлениот фонд без плаќање; формирањето на бегалски комитети за нејзиното распределување, како и за распределување на бегалскиот заем; против шпекулацијата со бегалските облигации;

Против ползувањето на македонските бегалци и емигранти од страна на бугарската влада против бугарскиот работен народ;

Против ограничувањето (оковувањето) на слободната македонска мисла за слободата на говорот, печатот, собранијата и здруженијата на Македонците.

е) За Југославија ВМРО (Обединета) на прво место ја издигнува паролата против монархијата и воено-фашистичката диктатура кои претставуваат голема опасност за постоењата на националностите во Југославија и за мирната соработка и за културниот, политичкиот, економскиот и социјалниот напредок на сите балкански народи.

Таа ги издигнува уште и следниве пароли:

Против исклучителниот режим против потиснатите народи и национални малцинства;

Полни граѓански и политички права за народните маси, општи политички амнестији;

Прекратување на политичките процеси, материјално помагање на постраданите.

ж) За Грција ВМРО (Обединета) ги издига следниве пароли:

Против парламентарната диктатура;

Против специјалните мерки против национално потиснатите народи и националните малцинства;

Против затворањето и депортирањата;

Општа политичка амнестија и специјална политичка амнестија на осудените поради заштитата на политичката автономија на Македонија.

з) За Бугарија ВМРО (Обединета) ги издигнува следниве пароли:

Против воено-фашистичката диктатура;

Широки граѓански и политички права и слобода;

Премавнување на ЗЗД;

Полна политичка амнестија;

Против убиствата, „беследните“ нестанувања, теророт, судските убиства и прогонувањата на вистинските македонски работници и искрени борци за ослободување на Македонија и за самостојност на македонското ослободително движење;

Против трговијата со интересите на македонскиот народ;

Растурање на фашистичките организации;

Против теророт над македонските работници вршен во интерес на бугарските и македонските капиталисти.

13. Со оглед на опасноста од војната што се приближува на Балканот, било од локален било од меѓународен карактер (опасност од војна против Советскиот Сојуз), треба да се обрне специјално внимание на подготовката на народот на вооружено востание. Македонските маси треба да бидат подготвени за да одговорат, во решавачкиот момент на апелот за мобилизација — со вооружено востание и да ја претворат подготвувачката империјалистичка војна во народно востание, да ја исползуваат оваа нова војна за своја национална револуција.

14. Печатната пропаганда е едно од најсуштествените средства на ВМРО (Обединета) за продирање на нејзините идеи меѓу македонските маси. Досега таа дејност даде задоволувачки резултати. Општите симпатии што ги спечали организацијата сред населението во Македонија и сред македонската емиграција во туѓина до извесна степен се должи на таа пропаганда. Во исто толкав успех за здобивање со овие симпатии помага и усмената пропаганда. И покрај овие успеси досега, ВМРО (Обединета) ќе треба во иднина да ја зајакне како печатната, така и усмената пропаганда.